

MINERVA

Diară literară, beletristică și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

Prețului: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4, 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețului e a se solvi înainte.

A d i o !

Frumosă-ai fostă copilă, frumoasă de minune,
Ca tine de frumoasă n'a fostă femeie 'n lume,
Ce față de deșteță, ce ochi de foc, ce stată,
Ce sină rotundă, ce grație natura ți-a fostă dată!

Erai o voluptate din creștetă la picior,
Erai fala naturii, a tinerilor sora,
Icôna inocință, în lume un misteriu,
Luciai ca roua 'n sora, ca sora pre ceriu.

Părinților iubită, străinilor amată,
Cu florile virtuții bogată înfrumșetată,
Te 'nvidia chiar ceriul, te admira pământul,
Naintea feței tale stetea pe loc și gândul.

A tale dorinți toate, a tale rugăminti
Naintea tuturor erau mandate sante,
In sântă rugățiune frumoasă mai erai
Se deschidea și ceriul, saltau angerii 'n rai.

Tu 'ntre femei un anger erai și nu femeie,
La-lă teu surisă copilă sta sora se steie,
Și când regina nopții în patul teu de flori
Te observa dormindă o cuprindeau flori.

Cu rațele-i bălaie privia-te prin perdele
De frică tremurândă te săruta cu ele,
Privia cu desmerdare ală teu virginică sină
Și corpu-ți, ce 'n negrijă de grație era plină.

Căci nu dormiai cum dorme femeia muritoare,
Ci c'o fința-ascunsă de mintea gânditoare,
Cu sufletu-ți în ceriuri, pre buza cu surisă
Visai visuri frumoșe, chiar tu erai ună visă.

Și când în seri senine te preumblai vr'odată
Prin grădina-ți frumoșă, de tine 'nfrumșetată,
Chiar stelele mai mândru luciau, se veselau,
In tine copilă luciferul priviau.

Zefirul dulce-ală serei uita d'a sa mișcare,
Chiar frunzele pre arbori răpate d'admiraie,
Șopteau d'a ta frumșeță, divine angeraș,
Sburau cu 'nduioșire pre sinu-ți drăgălaș.

Și decă 'n zori frumoșe cu față-ți zămbitoare
Mergeai la floricele — a tale soriore,
De mult de ori ca ele mai gingaș erai,
Te cugetau un anger venit din sântul rai.

Chiar mândre paserele prin arbori legănat
Cântau farmecu-ți dulce, erau amoresate,
A dimineții rouă de doru-ți lacrima
Natura 'ntregă ție răpita se 'nchina.

Frumosă-ai fostă copilă, frumoasă de minune,
Ca tine de frumoasă n'a fostă femeie 'n lume,
Tu nu erai din lume, din ceriu ai fostă venită
Spre fericirea lumii un anger pre pământ.

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

Ai fostă, erai și cine s'ar fi gândită vr'odată,
Că tu a lumii fală — minune admirată,
Se fă precum ești astăzi: blăstămul blăstămată,
Imfama creatură, un vișu intrupată!

Ai fostă, erai și cine s'ar fi gândită vr'odată,
Se-și vedă buza sântă de voluptăți mușcată,
A tale grație toate ah! iut' s'au vestețită,
Privește-ți corpul demon — de vișu gârbovită!

Frumșeța ta sbura'ta și ochi-ți n'au splendore,
Ești victimă urâtă din creștetă la picior,
Oglinda corupțiunii, ală vișului pată
Deplânsă de toți aceia, cari cândva te-au amată!

Acuma fugi de sóre, doreşti întunecime,
Să poţi face mai multe şi mai horibile crime,
Blăstămă ūi strigă ceriul, pământul te uréză,
Demonii ūi-se 'nchină, cu dragă ūi tămâiează!

In locu de rugăciune a ta infamă gură
Cu négră voluptate pre Dumneđu înjură,
La vorbele-ūi urite demonii 'n iaduri saltă
Şi Dumneđu măhnit e că cândva te-a creat!

Surisu-ūi e de diavolu, femeiloră ruşine
Chiar sórele şi luna se îngrozesc de tine,
Ală teu sufletu e negru cum nu s'a pomenitū,
Ca tine mai infamă nu este pre pământu;

Jeleşce-a ta grădină şi florile jelescū,
Când vedū, că dispărut'ai şi nu te mai găscū;
Intrébă-te de stele, intrébă-te de nori
Te plângū ca şi pre-o mórtă sërmane de flor!

Zefirulă blândă, ce-odată te adia cu dulce,
De-a ta coruptă faţă s'ascunde şi se duce,
Prin arbori păserele se 'ntrebă ne 'ncetată
Cum a potutū fi demonū unū ingerū preacuratū?

Te blastămă natura şi te urescū cu toţi
Şi fi-vei blăstămată chiar până 'n óra mortū,
Acuma vede lumea, că tu ai fostū din iadū
Spre-a lunei corupţiune, unū diavolu intrupatū!

Te plângū şi eu cu lacrimi, copilă scăpătată,
Compătinescū părinţi-ūi şi sórtea-ūi blăstămată,
Intrebū şi eu ca alūi, şi miru-mă prea multū,
Cum tu sē fi unū demonū, ce ángerū te-am cređutū?

Te plângū dar nu te blastămū cum face lumea tótă,
Deplângū în tin' sermană a mea speranţă mórtă,
Deplángu-mă fericirea ce-odată am gânditū
Că voiu afla-o 'n tine, ce multū te-am fostū iubitū.

Ťi-ai datū şi corpū şi sufletū spre mari şi negre crime,
Ca tine mai infamă nu este 'n lume nime,
Mă îngrozescū, când cugetū, c'aceea ce-am iubitū
Dispreţulă omenimei, gunoiu a devenitū!

Remasū bunū dară demonū, adio pentru vecie
Ală teu nume infamă nepomenitū sē fie,
Unū ingerū, care'şi vinde virtutea pre păcatū
Nu-i vrednicū de iubire, ci trebue uitatū!

I. L. H.

Un ū copil ū de conte.

Roman ū de Anton ū Langer

tradus ū din limba germănă de Dănilă Sănjolan ū.

(Urmare).

Patruspredece ūile trecură între ocupaţiuni monotone, cari caracteriséză vieţa prin lucrătore. In timpulă acesta dusesse Procop ū ajutorul altui coleg ū un ū „dulap ū de nópte“ fórté elegant ū din fabrica lui Nowotny in locuinţa unei dame, care locuia in cetate şi care nu-ūi dede nici un ū nume, ci numai însciinţarea, sē întrebe in al ū doilea cat ū de domnişóra. Domnişóra f ū insē marinimósă cu copii de mēsariu şi donă fie-cărui câte dōuēđeci de cruceri. Procop ū, care dealtecum depunea tot ū cruceril ū, ce-l ū primea ca bacşiş ū in casseta comună, care o întroduse măiestrul ū Nowotny in casa sa, ca se pótă dá tinerilor ū, când deviniau liberi, o anumită sumă, — Procop ū, care nu reţinea ca ceialalţi copii nici un ū cruceriu pentru sine, av ū acuma curagiul ū a se rugă de măiestrul ū Nowotny, sē-i concedă, ca sē-ūi reţină trei cruceri pentru sine. La întrebarea măiestrului, care încreţi fruntea, că ce voiesce sē facă cu ei, răspunse, că voiesce a cumpără un ū invēţăcel ū morbos ū in spital ū o portocală, ca sē-i facă o bucuriă.

Măiestrul ū Nowotny surise şi-ūi dede consimţământul ū la acea.

Trebue sciut ū, că orfanul ū din Krasnec, dintre tóte lucrurile minunate, cari le ved ū până acuma in cetate, dintre tóte zacharicalele gustuóse, ce le vedea espuse, nu-ūi îndreptă privirea la nemica cu atăta plăcere, ca la portocală, la fructul ū de aură din grădina Hesperidelor ū. Incă nici odată nu-i venise in minte, ca sē-ūi cumpere obiectul ū atăt ū de dorit ū, dar cugetă, că amicul ū sēu morbos ū din spital ū incă va avē atăt ū de plăcută portocala şi pentru aceea ū-a luat ū curagiul ū a avorbi pre mēsariu pentru acei trei cruceri, cari erau de lipsă pentru cumpărare.

Trecură éraš ū cele 14 ūile, cari de astădată se páreau tinērului mēsari ū mai lungi ca de comun ū şi sosi éraš ū ūia liberă.

Abia se pronunţase aminul ū rugăciunei dela finea órei de religiune, când Procop ū era pe drum ū cu portocala in busunar ū, fugi de-i curgeau sudorile pe frunte, deūi era un ū frig ū de tōmnă, fugi cătră spital ū in Alservorstadt, ca sē revēđă pe noul ū sēu amic ū şi se-i înmanueze modestul ū sēu prezent ū.

Era o ūi de tōmnă senină, dar rece.

Prin curtea marelui spital ū se preumblau numē-

roși morboși în cõce și în colo, sórele învitase afară pre însânătoșindii, cari se preumblau încetu printre tei.

Teii erau cu multă mai goli, frunzele galbene căđute josú cu multă mai multe, — căci 14 ȓile de tómnă facú multă !

Pre banca destinată pentru revederea lorú, nu ședea Simonú Sleta, ci câteva muieri bētrâne, cari ascultau pre unú copilú din spitalú, care stândú înaintea lorú, le povestea istoria suferințelorú sale și-lú compățimiau din inimă, póte că-i erau rudeniú.

Procopú eugetă, că Simonú a aflatú póte-că banca aceea ocupată și póte că și cele din apropiere și de aceea își va fi căutatú altú locú, unde să așepte pe amiculú sēu. De acea cutrieră tóte aleele și în fine éră sosi la punctulu de unde a pornitú.

Printre bancele ocupate vēđuse multe și góle, înse Simonú Sleta nu ședea pre nici una din ele.

— De bună sēmă, că sērmanulú Simonú va fi devenitú mai morbosú, — suspină tinerulú mēsarú, trebuie sē-lú cercú în odaia lui, — nu i va fi așa réu, — numai sē póťă mănca portocala.

Procopú pāși cătră ușile cele galbene, dintre cari cea cu Nr. 27 ilú privia cu o espresiune neospitală, elú singurú nu scia pentru ce.

Deschise și intră în unú coridorú îngustú în a cărui capētú se afla a dóua ușă galbenă érāși însemnată cu Nr. 27.

În coridorú simți unú mirosú particularú, pe care mai înainte nu-lú cunoseuse și care este unú semnú caracteristicú alú spitalelorú.

Procopú deschise a dóua ușă și intră.

Cele mai multe paturí din estinsa odaia erau ocupate, dar cu tóte acestea Procopú nu află pre celú căutatú, deși încordase ochir în tóte părțile ; elú vēđú în paturí numai bărbați cu fețe palide și slăbite, pre cari se oglindea durerea morbului, o stupiditate nepăsătóre sēu acea comoditate blândă, care caracteriséză pre curândi.

Înima copilului începú a bate totú mai puternicú.

În mijloculú salei la o mēsă mare, acoperitá de sticle cu medicină, tigăi etc. ședea îngrigitórea, o muiere grósă, corpolentă, alú cărei nasú arămiu purta neșce ochielari mari ; ea cetea adecă unú romanú despre cavaleri și spirite, precum se aflau pe acelú timpú în mânele poporului de josú, póte că „Fetița de cărbunarú în crișma lotrilorú“ sau „Arnulf, cavalerulú cu capú de leu“ sēu altulú de acestea.

Îngrigitórele morboșilorú de pre acelú timpú erau mari prietine ale romanelorú.

— Inchide — murmurá o vóce de bărbatú din unú patú.

— Inchide ușă ! — suná din mai multe părți.

Sērmanulú Procopú adecă rēmase stândú cu ușă deschisă și acum sē grăbi a o închide iute.

Îngrigitórea rădicá nasulú cu ochielari în susú.

Procopú sē apropiá cu frică, — elú judeca tóte ființele muieresci după unú esemplarú nu prea plăcutú, ce era cunoscutú în strada Augarten ca madame Drach.

— Pe cine cauți ? întrebá amica romanelorú.

— Pe unú morbosú, șopti Procopú.

— Sē înțelegé de sine, dar pre care ? tu copilú prostú.

— Pe Simonú, — pe Simonú Sleta din Przibislan.

— Cine e acela ? întrebá grósă luându-și ochielari ca sē póťă esaminá mai bine pe celú ce venise.

— Apoi pe cine altulú, ȓise o vóce slabă din unú patú, — pe cine altulú, decâtú pe copilulú de păpucarú, care a muritú ieri.

Palidú ca mórtea, neputēndú ȓice nemica, privia Procopú pe morbosulú, care îi însciintá acēta veste înspăimântátóre, — apoi își rădicá ochir plini de lacrimi spre îngrigitórea, ca și cum ar fi așceptatú dela ea o adeverire a acestei faime triste.

— Da firesce, întări ea, ștergēndú-și ochielari, acela e mortú. Dacă cauți pe acela, apoi viť prea târȓiu, — l'am espedatú ieri.

Dela mórtea mumei sale nu simțise Procopú în inima sa o durere atátú de pătrunȓetóre, ca în acestú momentú.

— Și cum a muritú ? întrebá elú în fine cu vóce tremurátóre.

— Ca unú mieluşelú, rēspunse îngrigitórea cam mișcatá puținú. — Părintele confesarú rēmase lângă elú până în momentulú ultimú. A lāsatú o salutare pentru unú copilú de boemú, care va veni și-lú va căutá și acela de sigurú eșei tu ?

— Da, — eu sum acela, — întrepruse Procopú.

— Apoi elú s'a stinsú ca o lămpuşóră, — fără a face vre-o grimasă, — și-ar puté luá esemplu dela bietulú copilú mulți, cari deja au 30 aní în cărcă.

Și la aceste cuvinte, ȓise nu fără reflexiune, merse cu o sticlă și o lingurá la patulú unui pacientú, care tocmai striga cu nerăbdare după medicină.

Procopú sta în unú locú ca cusutú cu cuie.

Îngrigitórea veni îndērēptú, puse sticla cu medicina pe mēsă murmurāndú și aruncá lingura cu unú sgomotú. — Acum ce mai voiesci ? — întrebá ea nu tocmai pretinesce, apucāndú-și cartea ca sē-și încépă érāși interesanta sa lecturá.

Procopú, care, după cum amú spusú, nu mai era strēinú în spitalú, scia că cadavrele numai după 48 de óre sē înmormēntéză, — așadará cadavrulú amicului sēu trebuia sē fie încă în casă. De aceea rēspunse la întrebarea îngrigitórei cu o contraîntrebare :

— Și unde e transportatú mortulú ?

— In odaia morților.

— Unde e aceea?

— Hm! tu creștii că eu stau aici, numai să dau informații? Mergi numai după nasu și o vei afla: trebuie să întreb, scii atâta nemțește, gură căscată!

Și după această rezoluțiune se puse grósa îngrițóre éră pe scaunul ei cu brațe și continuă la romanu.

— In curte, totu la stânga în josu, — strigă o vóce din unu patu din dèreptu, — însu nu te voru lăsá în lontru.

— Mulțamescu frumosu, răspunse Procopu și eși pe ușă.

Cine a mersu pe acea cale amară, cine a trebuitu să caute pe unu mortu iubitú în odaia de morți a spitalului, acela va cunoșce simțemintele, cari frângeau inima bietului copilú; pentru alteineva însu ar fi de prisosu descrierea acelora.

Procopu voia a vedé cu ori ce prețu pre amiculu seu mortu.

Iși șterse lacrămile din ochi, merse cu curagiu mai departe și întrebă cu modestiă și cu curtuasiă pe ori cine, care i-se părea cunoscutu cu localitățile intinsului edificiu, că pre unde póte merge în odaia morților.

In fine scobori scările și ajunse în curtea cadavrelor.

Aici însu o vóce poruncitóre îi strigă: Stăi!

Procopu se opri înspăimântatu.

Acela, care strigase, fusese unulu dintre servitorii spitalului, cari aveau a transportá cadavrele în camerele morților, o figură mare, imosantă, cu unu nasu roșu întunecatú. Acela strănută odată și în jurulu seu se umplu atmosfera cu unu mirosu linu de rachiu.

— Ce cauți aici, — dișe servitorulu.

— Ași voi bucurosú se vedu pe unulu dintre cei morți, continuă Procopu tremurându.

— Cum se nu! nu se póte, e opritu.

— Insu dacă mé voiú rugá frumosu.

— Ar puté se-ți strice.

— O, nu, eu sum tare, destulu de tare, întări Procopu.

— Cine e mortulu? — întrebă servitorulu mai departe.

— Să chiamă Simonu Sleta.

— Ah ce scimú noi cum se chiamă morții! și ce ne intereséză pe noi! Ar trebui să li-se pună câte o țidulă între degete, pe care să steie numele, — însu nici unuia din noi nu ne place a ceti de acelea, — și încă când nu scimú ceti, continuă elú cu vóce înădușită.

— A fostu unu copilú de păpucarú, răspunse

Procopu cu grabă, sperându, că așa va ajunge mai ușorú la scopu.

— Copilú de păpucarú? copilú de păpucarú? murmurá servitorulu punendu-și degetulu pe nasulu arămiu, atari cadavre se cunoscu pe rășina, ce o au pe degete și care nu se spalá cu tóte apele. Nu-mi aducú aminte de nici unulu de aceia, afară de aceea fiind-că la noi vinu golí, așa nu se póte cunoșce domnulu celú mare și cerșitorulu de cătră olaltă și încă dacă jacu aici câteva țile, atunci încetá tótá deosebirea.

— Numai eri a venitú aici, cuteză Procopu a mai observá.

— Așa? Ce felú de casú a fostú?

— Nu a fostu casú, a fostu o loviturá.

— O, tu prostule! strigá servitorulu, — eu dișu, că ce morbú a avutú, ce i-a lipsitú?

— Spinarea i-a fostu ruptá.

— O! acum imi aducú aminte, — unu copilú cam de 15 ani.

— Da, da.

— Hm! ai venitú prea târđiu, — acela nu mai este aici.

— Cum? strigá Procopu încremenitú, — e îngropatú deja.

Servitorulu ilú privi cu superbiá.

— Ce dișu? întrebá elú.

— Eu dișu, că nu se póte se fie îngrogatú deja astăđi, fiindcă numai ieri a muritú, răspunse iute Procopu.

Servitorulu erupse în unu risú homericu.

— O, tu hăbăucule! replicá elú éră, cui i-ar fi venitú în minte, ca se-lú îngrópe. Unu copilú de păpucarú, boemú, care nu are pe nimene! Să îngropá unu atare? se face unui atare vre-unu conductú funebralú?

— Nu? hălbăi Procopu tremurându, apoi ce se întemplá cu elú?

— Numai nu mi-te instrémbá așa prostú, ca și când ai crede, că amiculu têu s'a fiertu seu s'a friptu la unu birtú ca berbeciș și vițeiș! copii de păpucarú suntú prea vênjoși, prea teioși spre acelu scopu. — Elú a ajunsú în sala de secționare, — eu însu-mi l'am dușu în susú și tótá sala era plină, — trebuie că acestú casú a fostu fórte importantú.

— Și când ilú vorú aduce éră în josú? — întrebá Procopu aprópe leșinatú.

— Intregú nici odatá. Capulu l'a luatú doctorulu Silkowich, care susține, că crăniále boeme suntú cu multú mai gróse, ca cele germáne și așa mai acomodate pentru studiatú. Brațulú dreptú l'a luatú domnulu Dr. Fabini, care scrie o carte despre arteri. Cele-

lalte extremități — adecă piciorole și brațul stângu încă își voru află domnii lor.

Bietului Procopu i-se făcu verde și galbenu înaintea ochiloru.

— Dar dacă cadavru' bietului Simonu e bucățitu astfelu și împrăștiatu în toate părțile, — di-se elu după o paușă, apoi cum se va află laolaltă — la diua învierii?

— Hm! acea nu sciu, va scii D-đeu mai bine, — di-se servitorulu devenindu de-odată seriosu și împingându-și îndereptu căciula cea unșurosă, așa ceva trece preste mintea noastră — și nici nu se ține de ocupațiunea noastră. Inșe acum du-te în numele lui D-đeu, — și-am spusă — că aerulu de aici din josu nu-ți va face bine, prospiciezi ca unu cadavru. Așadară în susu! înainte! marșu!

Procopu părăsi curtea morțiloru ametițu, nimicitu și schiopătându ca unu omu beatu, după ce esprimase câteva cuvinte de mulțamită servitorulu, care avu față de elu atăta indulgență.

Cu câteva minute mai târđiu stetea în genunchi înaintea altarulu celui mare din biserica minoriloru vis-à-vis de spitalu și se ruga cu vóce înădușită:

„Domnulu meu și D-đeulu meu! Dacă așa tre-bue să fie în lumea Ta, ca unu omu sërmanu nu numai să sufere în decursulu vieței, ci și după mórte să fie tăiatu și bucățitu, ca unu dobitoecu și să nu se repauseze în o grópa rece, — dacă este așa, atunci stăi-mi întru ajutoru și nu mă lăsă să moru mai înainte, de ce-mi voi fi căștigatu atăta, câtu se-mi potú plăti conductulu și grópa. Pentru aceea îți promitu, că voi fi bunu și nici când nu mă voi abate dela căile Tale. În lucrătore ajutá-mi ca cuvintele și esem-plele rele să nu se prindă de mine. Și dacă cumva mi-ăși călcă propusulu, atunci imi voi aduce aminte de Simonu celu tăiatu și mă voi întórece la poruncile Tale. La acésta se-mi ajute domnulu și Mântuitorulu nostru și prea sánta maică, fecióra Maria. Amin.“

După acéstă rugăciune curiósă și dátătoare de tonu pentru întregă vieța lui, părăsi orfanulu biserica Minoriloru. — Fața lui purta sigilulu unei otăriri serióse, — copilulu deveni în órele ultime unu bărbatu, — copilulu de conte din acestu momentu nu este mai multu sërmanulu învêțacelu de măsérie, ci este eroulu prea adevératei nóstre istorii.

Lectorii nostri binevoéscă a nu așeptá fapte eroice dela așanumitulú erou. Noi enarămú simplu și fără frase înalte istoria unei inimii omenesci cu virtuțile și defectele sale și nu tăcemú nici aceea, că Procopu venindu séra acasă și vërsându câteva lacrămi la aducerea aminte de sërmanulu Simonu, a mâncatú portocala destinată acestuia cu o poftă estraordinară.

Acésta întruadevêru nu e romanticu, inșe e omenescu, e adevératu!

CAPITLULU V.

Repriviri.

Romanțierulu nu e necesitatu a espune evenimentele în ordine chronologică, pășindu totu înainte, ca poetulu dramaticu, elu se póte opri câte-odată ca unu călătoru obositu, întorcându-și privirea îndereptu, esaminându calea percursă și cu o atare ocașiune a dá esplicări necesare amicabilulu lectoru, care-lu însoțesce, peste unele puncte obscure, pre cari în trecere nu le-a tractatu în deajunsu.

Usându-ne de acestu privilegiu vomú lăsá pe copilulu de conte în lucrătore măiestrulu Nowotny în strada Augarten, unde se desvoltá în o calfă bravă, cetitorulu inșe se va transpune cu noi în unu altu timpú și în unu altu locu, ca se cunóscemú pe părinții copilulu de conte.

Cătră finea anulu 1820 se afla în Praga în strada corturiloru, în etagiulu primu alú unei case strămoșeseci, o locuință fórté elegantă, întocmită cu totu confortulu gustulu și alú avuției, care ar fi pututu mulțami chiar pe o princesă.

Și totuși locuitóra acestei case atrăgătore nu a fostu o princesă, ci o baletistă a teatrulu permanentu din Praga, cu léfă de 16 floreni.

Mulți cetitori voru da aici din umere riděndu cu compătımire.

Póte că-mi va succede a delaturá decursive prejudițulu, ce l'au produsu șirele precedinte.

Ana Maria Hlaby fú copilă de părinți sëracti din satulu Krasnec; póte că va fi fostu în etate de 10 ani, când măiestrulu teatrulu din Praga, care prelângă acea era unu amicú pasionatu alú escursiuniloru pre la țeră, la o călătorie pe munte, întră în coliba bătrěnulu Hlaby, ca să cêră unu pocalu de apă. Aici vëđu elu copila jucându-se desculță, cu brațele góle, îmbrăcată numai cu cămêșa și cu unu vestmentu ușorú. Elu recunoseu cu o privire practică cunoscătore, că copila nunumai era frumósă ca o amoretă, ci și crescută ca o fee, sulegetă și delicată ca o đină, și că poșede o fisionomiă blândă, ce da espresiunea unui rîsu fermecătoru, care crescută fecióra trebuia să secere pe bină succese strălucite. Măiestrulu, carele nunumai era dansatoru de profesiune, ci unu adevératu entusiastu pentru arte, nu mai pierdu din ochi pe frumósă copilă, — și ca să vorbimú scurtu — câteva di-le după acea călătorie mica Mariă cu măiestrulu la Praga, spre a-și începe studiile de dansu.

Nu veți crede, că părinții Mariei lăsară pre iubita lorú copilă fără multă cugetare a se duce dela

ei; dar venitorul, pe care li-lu desemnă măiestrul cu colorile roselorū celorū mai frumoșe, le apărū cu multū mai frumosū pentru copila lorū, în avuta și superba Pragă, decâtū în miserulū și umilulū Krasnec, unde Maria putea fi celū multū soția unui economū diformū. Ba încă măiestrulū promise, că elū și soția sa astfelū sē vorū îngriji de desvoltarea spirituală și corporală a copilei, ca și când mica Maria ar fi copila lorū propriă.

Măiestrulū își ținū cuvântulū, elū învăța pe mica copilă, care poședea fōrte multū talentū, principiile fundamentale ale acelei arte fantastice, care uneori aduce la miliōne și mai adeseori la miseria, Maria studia cu diligență rară și măiestrulū își afla în ea bucuria inimei.

Însē mai mare bucuriă făcea frumoșa copilă soției măiestrulū, o muiere blândă, liniștită și fōrte cultă, care neavēndū copii, o stringea cu iubire de mamă la peptulū sēu și deschidea fetei poștitōre de învățatură tesaurii abundanți ai spiritului sēu, cari până acuma erau așa dicēndū între zarū și între cheiă. Musica, desemnulū și limbele suplineau timpulū liberū, ce ilū concedeau studiele sale baletistice.

Când Maria în etate de 14 ani pși prima dată pe bină, atunci aparința ei deșceptă respectū, tōtă Praga vorbea de frumoșa fetei, care prin iscusința și prin ființa ei plăcută a fermecatū tōte inimele.

Lucru naturalū, că nu lipsiau entusiastii, bouquetele și biletele mirositōre cu declarări amefitōre de amorū; însē bouquetele i le dona măiestrulū, biletele i le arunca măriștrita în focū și Maria nu-și făcū nimicū din acea, căci inima ei jună remasē rece și în atmosfera înflăcărātă a lampei, ființa ei feciorēscă s'a susținutū în puritate și blāndetă, cari mai înmulțiau încă farmeculū, ce o impresura.

— La teatru? — va reflectă aici unū scepticū ridēndū ironice.

— Pentru-ce nu? La teatru suntū atari fenomene mai avute, de cum se crede, pe fiecare bină sē află caractere bărbătesci și muieresci perfecte, demne de tōtă onōrea și respectulū, — gurile rele potū cleveți ce vreu, — și cu deosebire pe binele, unde arta mai are încă valōre, ca atare și unde domnesce cultura și moralitatea, precum e casulū chiar la teatru din Praga.

Maria trăi în casa baletistului în cerculū Altstadt ani fericiți, — până ce sosi acea epocă, care conduce tot-dēuna o crisă în inimile muieresci. Ea ajunsese etatea de 18 ani, fără a sci, ce e amorulū. De-odată observă ea privirile pētrunđtōre, cari i le arunca calfa de mesarū, Ioanū Novotny pre ferēstră, când eșia din lucrātōre. Tōtă economia de acasă a baletistului era simplă, încatū abisulū între Novotny și Maria nu era greu de trecutū. Maria admira energia și caracterulū

tinerului; frumsēța lui o atrāgea cu unū farmecu puternicū, Maria ilū iubia — ea nu observa diferința spirituală între ea și între mēsarū, — în amēțala primului amorū edifica ea palate aeriene, pre cari i le representa Ioanū cu o fantasiă cutezātōre; i-sē părū de-odată noroculū celū mai mare, a se depărtā dela teatru și a fi dispunātōrea unei case modeste cetățenesci, a unei lucrātōri, din care sē se audă voci vesēlōse și centrulū unui cercū fericitū de copii iubitori, — trăindū și lucrāndū într-o bunāstare modestă.

Acestū visū durā până atunci, când conscripțiunea chiamă pe calfa Ioanū Novotny la Pilsen, — după cum scimū din gura lui propriă.

Unū proverbū vechiū dice: absența e mormēntulū amorului și durere, proverbulū celū vechiū avū aici dreptate.

La una dintre petrecerile de jocū entusiastice, ce baletistulū le aranjase pe insula pușcarilorū, frumoșa copilă, care era o Lionne din lumea spiritelorū, stēua apusului, veni în atingere cu unū bărbatū tinerū, care făcū asupra ei o impresiune atātū de adāncă, încātū, tipulū sērmanului Ioanū începū în sufletulū ei a-și pierde colōrea.

Contele Henry d'Aubusson-Ardaigne se trăgea din una din acele familii emigrate, cari, părăsindu-și patria pre la finea seclului trecutū, portarā sub Monsieur și Clairfait o luptă zādarnică contra bravurei republicanilorū și cari apoi se colonisarā în Austria, nutrindū în inimă-le ură și dorū de rēsbunare. Când restaurațiunea implāntă érāși stindardulū victoriosū în centrulū pavilionului dela Tuilleri, contele Victorū d'Aubusson-Ardaigne cu Ludovicū XVIII. se întōrse în Frāncia, — dar fiind-că Frāncia nu mai era cea dela anulū 1788, după cum își închipuiau emigranții, bētrānulū conte părăsi érāși țera, în care nu se mai putea simți acasă și se întōrse în Boemia, în vechia cetate regēscă — Praga, care cu aspectulū sēu sērbătōrescū melancolicū, cu casele și turnurile ei înalte se potrivia cu dispusețiunea lui tristă.

Fiulū sēu era modelulū unui nobilū perfectū, — amabilitatea francesă se asociā aici la seriositatea spirituală, la cultura, ce i-o căștigase educațiunea germană. Era frumosū, tinerū, talentatū și — pre lângă aceste amoresatū. — Putea elū ore sē nu reușescă a face impresiune asupra unei fetei, care până acuma ascultase numai omagiile unui calfa simplu.

Nu avemū nici plăcere și nici spațū a descrie aici istoriculū desvoltārei acestui amorū, — ne māriginimū numai a spune, că după patru sēptēmāni Maria se strāmūtā în o locuință elegantă din strada corturilorū, care i-o închiriasse contele.

Suntemū destulū de onēști, de a nu aflā acestū pașū tocmai frumosū. A fostū o rātăcire, unū pașū

greșitū, spre a cărui escusare nu putem aduce nici unū motivū, decâtū că ambi erau tineri și că contele iubia pe baletista tocmai așa de pasionatū, precum și ea îi aparținea cu o esaltațiune înflăcărată.

Acestea vorū fi pōte-că vātāmātōre legilorū este-ticei, noi însă cu tōte acestea le vomū enarā :

Cine a fostū tata lui Henry ? și educatorii Mariei ?

Bētrānulū conte d'Aubusson, pre care fireșce îlū surprinse acēstā noutate, surise ; pōte că își aduse aminte de dīlele, în carī însuși nu fusese mai bunū, de acele dīle, când elū cu Garde-à-cheval aprindea inimile damelorū de curte și a fetițelorū de cetățanū și când avuse în Chantilly o amantā. Afară de aceea averea lui era destulū de mare, ca sē nu-și mai facā scrupulī, că uniculū sēu fin și erede făcea visite unei fetițe în strada corturilorū.

Educatorii Mariei cugetau fireșce altcum, — părinții ei adevērați muriserā în Krasnee, cea ce amū uitatā sē amintimū. Baletistulū și soția sa, carī iubiau pe seducātōrea Maria ca pe copilulū lorū, erau adāncū întristați peste acea împrejurare, că baletista punēndū de-oparte totū respectulū, sē strāmūtā în o locuință nōuā, neluāndū în considerare nici lacrāmile numei sale crescātōre. Mai aspru decâtū cu cuvinte nu voi baletistulū a pāsī contra ei, căci toți nobilī tinerī din Praga erau școlariī sēi și dacā ar fi pāsītū elū contra contelui d'Aubusson, celū mai plăcutū dintre nobilī tinerī, atunci aceia de sigurū i-arū fi întorsū spatele. Baletistulū deci tăcū luāndū în considerare acestea și încredēndu-se în cuvēntulū de onōre alui Henry, carele îi promisese, a îngrijī de amanta sa în modulū celū mai splendidū ; — soția sa, blānda și modesta muiere, urmā esemplulū bărbatului sēu și plāngea în linisce.

Lumea judecă peste acestea referințe în multe forme. Gurile rele se puserā în mișcare, după unū timpū însă se liniscirā ērāși.

Astfelū steteau lucrurile, când în o dī aflāmū pe contele Henry trecēndū încetū peste șanțū cătrā prāvāriā — brațū la brațū cu unū amicū.

Amiculū sēu era ceva mai bētrānū ; fața lui deși finā, aristocraticā, totuși nu avea espresiunea deschisā a inimei, conversațiunea-i era mai moderatā, mai retrasā. Acestū domnū se numia Vicomte de Bretailles și era vērū cu contele și uniculū înruditū.

Ambi domni intrarā prin pōrta prāvāriei în strada corturilorū.

Sē oprirā înaintea casei, unde locuia Maria în etagiulū primū și-și desfăcurā brațele.

— Adio, iubite vere, — dīse vicomtele de Bretailles.

— Nu' vii și tu în susū cu mine ? întrebā contele.

— Nu, mulțămescū.

— Pentru ce nu ?

— Hm ! credū, că d-șōra nu mē va vedē bu-curosū.

— Inchipuire !

— În fine potū eu sē i-o iau în nume de rēu ?

La amoresi unū alū treilea tot-dēuna e de prisosū, uriciosū și dacā tu mē iei cu tine ca pe unū alū treilea, atunci imi potū inchipui, că frumōsa Mariā mē va privi cu disgustū.

Contele d'Aubusson rise din inimā.

— Apoi fā, cum voiesci, — rēspunse elū, însă la prāndū trebuie sē mergi cu mine. Tatālū meu māncā în Vranohetz, loculū sēu plăcutū în verdētā.

— Sciu, ce datorescū capului familiei nōstre și voiū veni, — dīse vicomtele cu unū pathosū sērbātōrescū comicū și cu o încovoicare de asemenea calibru.

— Eu voiū rēmāné la Maria celū multū o jumātate de orā, — continuā Henry.

— Eh, și dacā din o jumātate de orā sē va face o orā sau chiar două ore, — rise vicomtele, — nu face nemica. Amorisatiī nu cunoscū termine, și eu — eu potū acceptā.

Ultimele cuvinte le dīse vicomtele de Bretailles cu o espresiune atātū de curiosā, cu o privire atātū de caracteristicā, încātū contelui i-ar fi cădūtū bātātōre la ochi, decumva atēnțiunea sa nu ar fi fostū întōrsā tocmai spre o ferēstrā din etagiulū primū, unde unū capū iubitū, o gurā suridēndā și neșce ochi fulgerātōri salutāndū-lū amicabilū i făceau unū sēmnu finū de bunāvenire.

— Dar unde te afli afine ? unde sē te cautū ?

— La Chlumetzky, — au sositū mrēne prōspete de Bremen și apoi este unū vinū minunatū Vino d'Asti, pre care îlū laudā așa de multū căpitanulū Stavinsky.

Ultimele cuvinte nu le mai aūdi contele, căci cu iuțēla furtunosā a amorului, ce-lū accepta, dispārū în interiorulū casei. Vicomtele Bretailles după ce trimise contelui o privire curiosā sē înturnā încetū îndērēptū. Sub arboriī unei case înaintea bisericei stetea unū bărbatū rēu îmbrăcatū, care părea că-lū ascēptā, — căci pāsī spre elū cu o plecare profundā.

— Cum stā lucrulū ? întrebā vicomtele.

— Totulū e cum am dīsū. Calfa de mēsarū a făcutū scandalū în piața cailorū la palatulū contelui bētrānū, precum și în locuința d-șōrei Hlaby, — elū se pretinde ca mire și amantū alū d-șōrei și acēsta o spune de-alungulū stradei la toți, carī vreu sē-lū asculte.

— Bine — și domnișōrā ?

— D-șōra era fōrte spāriatā, când mojiculū bātea la ușā, totuși prinsē curagiu și prin camerierā lāsā a se spune calfei, că ea nu primesce ōmenī de tagma lui.

— Da, ea își pōrtā nasulū fōrte pre susū ; credū

că nici nu i-s'ar păre lucru extraordinar, dacă ar luă-o contele în căsătorie.

Acésta observare o făcú vicomtele de Bretailles ca pentru sine, apoi întrebă tare : și ce s'a întâmplatú mai departe ?

— Fiind-că calfa începú a fi impertinentă, trâmiseră după poliția, care apoi îl depărtă în fața unui mare spectacolú.

— Bravo ! ea se desparte de cunoscuții săi plebei pe o cale fórte practică, — strigă d-lú de Bretailles, — are talentú de damă mare.

— Tóte aceste faime suntú adevérate, căci le am din cea mai sigură mână, dela cameriera Sabine, care e credincioasă grațiosului domn și prin acésta se însinuă, spre a i se respłăti serviciulú, chiar precum facú și eu, fiind-că érá sum în o puséțiune, care —

Vicomtele îi cruță descrierea acestei puséțiunii scoțându din buzunarú o pungă lungărețá de méticasă, în care se îndatinau în acele vremi, a purtá bani de argintú. Indestulú din acésta pungă pre ambi indiviđi spionători, cari se consacraserá serviciului său și după aceea díse :

— Eu mergú acum la Chlumetzky, — după améđi călătorescú la Vranohetz, la villa unchiului meu și rămânú acolo la mánca. De sérá voiú fi în cafenea „Stern“, — acolo mă póte aflá Stavinsky, dacă va întrebá după mine. Adio și pândă bună !

Vicomtele de Bretailles după aceste cuvinte coti în strada Eisengasse, precând spionulú său dispărú pe una din acele strade înguste și murdare, cari ducú în josú cătrá cetatea oveilorú.

Acum ne întórcemú la contele Henry d'Aubusson-Ardaigne, care, după cum scimú, suise cu grábire scările casei din strada corturilorú.

Maria i sbură înainte.

— Henry alú meu ! viéța mea !

Scumpa mea Maria !

Cetitorii nostri ne vorú dispensá să nu descriemú aici marea desmerdărilorú și a măgulirilorú, ce urmará la acésta salutare, căci nemicú nu e pe lume, ce ar fi mai interesantú pentru participanți și mai neinteresantú pentru privitorú sau cetitorú, decâtú scenele de amorú cu dialogulú aparținătorú. Ne mărghimú așadará a enará, că după améțela primei îmbrățișării și după ce ocupará ambi locú pe otomanulú elegantú de méticasă, seducátorea Maria, încolăcindú-și brațulú pre lângá grumazulú contelui, erupse în urmátorele cuvinte de disperare :

— O ceriule ! Cé védú Henry, — pre fruntea ta e o sbirciturá, — ce 'ți este, idolulú meu ?

— Estí în rătăcire ; nu e nemica — nemica —

— Ba, da, Henry !

— Și dacă te asecurú —

— O du-te cu asecurarea, care o dá gura, fără să scie inima ceva despre ea. Nu, nu, — tu ai ceva, — unú secretú ! Scumpulú meu Henry, — nu mi-ai cetitú tu de curéndú din unú autorú plăcutú alú têu propusețiunea, că amorulú ar fi în scădere, când amantii au vre-unú secretú între olaltá ? Henry sufletulú meu, totulú alú meu, să fie amorulú têu în scădere, — să ai tu vreunú secretú dinaintea Mariei tale ?

— Acésta întrebare și-ași puté-o pune eu și și încă cu mai mare dreptú, — răspunsé contele cam indispusú, — eu trebuie să mă îndoescú de amorulú têu, deórece ai avutú față de mine unú secretú. —

— Eu ? — Cum așa ?

— Ascultă-mé și apoi vei aflá îndată motivulú încrețitureri de pe fruntea mea. Asta deminéță la unú timpú, când eu și tatá-meu spre norocire încă dormiamú, veni unú impertinentú, unú furibundú, după aspectú unú lucrătorú, în palatulú nostru, voia cu ori ce prețú să vorbésca cu mine și striga înfricosatú, că contele celú tinéru i-a răpitú pe amanta sa, pe Maria, că voesce se vorbésca cu elú și câte alte lucruri urite.

Insé servitorii mei în frunte cu portarulú Jeanú, aruncará pe mojiéu afará și mă dóre numai. că numele têu vine înainte într'unú affaire, în care se foloseșce despre tine spresiunea „amantá“, ea și despre o servitóre de culiná.

Maria Hlaby în decursulú acestei nărățiunii roși și îngalbeni, ea nu presimțise, că Ioanú Novotny va merge așa departe în furia sa.

— Tu taci ? — întrebá contele după o paușă scurtá, în care timpú privirea-i deveni mai seriósă și fruntea mai înorată.

— Tacú — răspunse Maria, rădicându-și capulú seducătorú de pe mâna cea albá, pe care îlú răđimase, — tacú, pentru-cá-mi ordinezú cugetele ; căci eu te cunoscú pre tine și natura ta ; — unú cuvéntú necorectú, sau nechiarú ar puté nimici declarațiunea, cu care-ți sum dátore.

— Așadará totuși o declărățiune ?

— Da, fir atátú de bunú și pacientú a mé ascultá câteva minute.

— Te ascultú, — díse contele, în ale cărui cuvinte se vedea o amărâciune liná.

Maria își aținti ochii întunecatii și pėtrundători spre dēnsulú și cu blândéță, demnitate și cu unú farmecú neimitaverú díse :

— Incá odatá trebuie să folosescú spresiunea servitórelorú de culiná, — precum ai numit'ó tu, — acelú calfá de mėsarú, care a fostú astăđi așa neibunú, ca să facá o visitá de diminéță în palatulú d'Aubusson, are dreptulú a mé numi amanta sa.

— Cum ? ce ? — esclamá contele palidú, cu ochi flăcărători și voi să sará, tu cutezi, a-mi díce —

Maria i ținū tare mâna tremurândă și-lū trase încetū érăși pe otomană.

— Lasă-mē, sē finescū, Henry. — ȃise ea cu o durere infinită, da, acelu sērmanū Ioanū, care pōte-că în acestū momentū își finesce viēta în undele Moldaviei, a fostū amantulū meu, însă nu în acelu înțelesū, care-lū atribuiți acestui cuvēntū voi, domniī cei mari; fiind-că voi nu vedeți nemicū altceva în o amantă, decātu o jucăreā a pasiunilorū vōstre, destinată a Vē amusā o jumătate de oră, ca după aceea sē se pōtā aruncā. Calfa de mēsărū mē numi amanta sa în acelu înțelesū poeticū seriosū, care ilū atribue cuvēntului poporulū, când amantulū aflā în amanta sa unū adevēratū tesaurū, păzītū de farmeculū inocenției, pre care nu cutēzā a o delăturā, înainte de ce binecuvēntarea preotului nu deschide pōrta auriā, care conduce în paradisulū amorului. Elū e fericitū, când pōte șopti la ferēstra amantei sale unū „nōpte bunā“, fericitū, când i-a succesū a strīnge mâna amantei, — despre unū sērutatū visēzā elū numai în orele sale cele mai frumōse.

Veți tu, Henry — astfelū m'a iubitū acelu bārbatū. Figura lui seriosā, adāncū pētrunđētore și fidelā arareori m'a mișcatū — nicī odatā nu s'au atinsū buzele nōstre, nicī odatā n'a cutezatū a se îndreptā spre mine cu o desnuierdare, — și fārā de a-lū iubi intru-adevērū me simțiam mișcatā. Pōte-că ași fi fostū odatā soția lui în o casā rădicată prin sīrguința și sudōrea lui, decumva — nu ai fi venitū tu, Henry alū meu. Ah! atunci totulū s'a finitū, — din acelu momentū uitai pe D-đeu și pe ómenī, — te vedeam numai pe tine, numai pe tine singurū pe lame, — devenit pri-

prietatea ta, ca amoresa, ca muiere, ah Henry! — fost-am tot odatā și amanta ta?

Și la aceste cuvinte își rădicā ochii udați de lacrēmī spre elū întrebāndū. Cine ar fi pututū a se opune aici: iute o trase contele la pieptulū sēu.

— Da, tu ești amanta mea, — esclamā elū pasionatū — juvaerulū meu! perla mea! Totuși pentru ce ai ascunsū de mine totulū?

— Pentru-că nu voiam a-ți lungi vremea cu enararea istoriei acestui amorū. Ioanū a fostū și astăđi la mine, voia șe vorbēscā cu mine cu ori ce prețū, — am lāsātū sē-lū alunge, ceea ce știu că i-a causatū mare durere, căci bātea și făcea larmā îngrozitōre încātu servitorii ilū departarā cu ajutorulū poliției.

— Hm! o atare scenā în casa, unde locuesci tu, mi-e fōrte neplăcutā. — ȃise contele, — veți tu, acēsta e dreptū resplatā pentru secretulū teu față de mine.

— O! mai am unū secretū cu multū mai mare.

— Potū, sē-lū știu și eu?

— Da, Henry, ilū vei ști, tu trebuie sē-lū ști!

— Vorbeșce darā, iubita mea copilā.

Atunci se plecā frumōsa Mariā spre elū, pusē gura la urechia lui, ambe mânăle înaintea fētei sale și șopti înroșindū profundū cāteva cuvinte dulci pline de secrete.

Contele sări în susū, unū fulgerū de fericire pētrunse întrēga sa ființă, strinse pe frumōsa femeia la inima sa palpitāndā și încleștāndū-și ambe brațele în jurulū grumazului ei esclamā:

— Mariā! în acestū momentū ești muierea mea înaintea lui Dđeu, acuși o se fi și înaintea ómenilorū.

(Va urmā).

Baba Găina.

Pașū, pāșū și sē-ți mai creșcā chefū de traiu? ba nu đeu — lumea asta-i iacā așa, mānce-o pārdalnicu. Acușica implinescū a 80-a érnā, și sērācuța de mine n'avui parte nicī cātu negru sub unghiā de-o țirū de bine, — totū nu bine și ér' rēu! Acu la nevoeșele de bētrānețe, chiar acușica am rēmasū cucū, — n'am nimicū, și când ași avē? — oh! — ce mai viēță ași trage, hm . . . ași mai trăi încă 80 de ierni . . . dar na! — ia de unde n'ai pusū?!

Așa vorbia baba, pe care numai satulū, — dar nicī āla, — ei ómenii din satū o botezaserā Gāinā, din motivulū, că avea multū valū cu găinile, pe carī le ciupia de pene, că ce nu óuā și alte bosoconii. — Ea vorbia singurā în cucernicu-i bordeiașū, — și isbia o nēcājītā de ladā în pārete, — o înjura pen-

tru-că nu mai gāsise de astā-datā nicī o urmă de banū pe fundulū ei, — și D-vōstrā nu puteți crede omului sēracu! —

Nu vē puteți inchipui durerea, ce biata babā o simția, vēđēndū, că đeu nu mai are nicī unū mijlocū de a-și cāscigā o porțiorā de rachiā, și aceea nu-i multā, dar veți că baba cāpētase unū drāguțū de chefū după o țiricā de medicinā de aia, și-și uita totū amarulū, căci dōr nu era ea femeia beutōre, dar așa cāte-o țiricā, când n'avea mai multā, îi pria la inimioara ei bētrānā, și o făcea sē întinerēscā pe unū dārabū de cēsū.

Ea tōtā điuva lucra, și totuși abia sē susținea de ađi pānā māne.

Acuma însă chiar Dumineca . . . o đī sfāntā ca

aceea, ba se nu aibă atâta fericire de a o serbă după obicei? — mare minune, — dar n'avea încătrău, căci două găini, ce avea pelângă bordeiașu, au părăsitu oatulă, și acuma nu mai avea de unde vinde nici ouă.

Ce se-i facă, se pune lângă ladă, o deschide mereu cu bună-speranță și o închide holbăindă ochii și mănioasă potopu.

. . . . Ha! . . . stăi! . . . dela bărbatul meu o rămasă unu șerpariu, — hm . . . undei . . . alai dracu, — ho! ho! — etă l'am pusă de multă . . . și mi-am uitată, veđi, veđi, dacă nu-lu puneam nu mă uitam. Și stă baba și se uită jalnică, îndoișată de sērăcia, ce domnia în biata ladă.

O Dómne, nu-mi rămâne decâtă se-lu jelescă pe bietulă bărbat, se-lu jelescă și se postescă, se postescă de vóiă de nevóiă — și . . . hm! . . . și se plângă unu riu de lacrimă, lacrimă vale, și apoi . . . ei he! . . . atunci pôte s'ar face din lacrimi rachi, — și l'așj jeli în veđi plângându, dar ȕeu, io-să cu minte, se se facă rachi din lacrimile mele, — dór n'am nebnită, dómne feresce

. . . . veđi, că nu-i nimic și pace! — ce o se mă prefacă? Așj duce găina aia? cine scie, . . . pôte o pune hantătaru pe ouate, și apoi, . . . e apoi ar ouă, numai dracu ba'to — când? — numai când îi vine ei chefu. Mai bine de n'așj fi cunoscută ce-i sērăcia, și nici ea pe mine, arȕ'o foculă, că mare prietină mi-s'o făcută, dar ȕeu ni-omă întelni cu supărarea câtă pe cōlea, dacă nici o țiră de liurcă d'aia nu mă lasă se gustă.

Dómne ertă-mē, sfântă maică Preceastă, — auđi că tōcă la biserică, nu glumă și eu încă nu m'am dus, dómne ajută, — ȕise baba făcēdu-șj cruce, și cu bună gându pornesce creștina la biserică, unde își ia loculă în tindă înainte icōnei Preacuratei și câtă finu slujba, totă în ochii icōnei sfinte se uita. Părea icōna așa de îndoișată, așa de milōsă, așa de dulce ținea în brațele de mamă pe fiulă seu celă bună, care se uita în altă parte, dar sfânta sa maică nu-șj lua ochii de pe babă, și măcar baba încă se uita în ochii Preacuratei, până ce unu riu de lacrimă isvoră din ochii babei. Ea se afla așa de măgulită, cetindă bunătatea din ochii feciōrei, se simția așa de încređută, încātu putea se-șj descoperi totă amarulă, ce-i rodea inima, totă necasulă ce-i rupia bāerile vieții.

Nici nu sciu baba cum trecu sfta slujbă, dar la eșire ea rămasē mai îndereptă decâtă tōte în tinda bisericeii, și când crāsniculă voia se închidă și tinda, baba-lu mulcomi s'o lase deschisă, că are se-șj implinēscă ruga cătră feciōra Precurată. Crāsniculă, omă

ca ómenii, și elu cu slābiciuni, — voia se scie elu, că óre cum se rōgă baba găină — ea, care în vieța ei n'a beută apă, — că aia — ȕicea ea, nici în cismă nui bună, — numai rachiă și vinu — deđi óre ce dómne vrea baba se se rōge așa de cu focu. Și hoțulă de crāsnicū, se vīri frumușelū în biserică nevēđută de babă, unde se puse lângă pārete, chiar în loculă acela, pe care de ceea parte în tindă era atērnatā sfânta icōnă a facatōrei de minuni.

— O „Dómna sfântă“! eu vēđu și pricepu, că porți milă de tōtă lumea și și de mine, dar mă rogū io nevrednica și auđi ruga mea, prea sântă feciōră. — Sum bētrână și slabă și n'am altă mângāiere decâtă când gustă o țiră de și aici pe biata babă o podidiră lacrimile, abia șopti emonționată, o țiră de rachiă, se fie cu ertare — la Proslovita mamă a lumii, barem numa o cupșōră pe ȕi, căci multe pôte face maica Domnului și credū, sum tare credincioasă, că nu me vei lāsă, sfântă feciōră. Vēđū, că ai milă de vēduvele sērace și din predica de ađi am înțelesū, că țai datū și vestmintele la vēduve, dar eu, prea bună și milostivă, numai o cupșōră, pācatele mele, . . . ertă-me, dar n'am încătrău

— Dar o fele nu ț-ar fi de ajunsă bābucă hei? — se auđi o vōce ca de āngerū din icōnă, baba tresări, îndată-șj inchipui, că ȕeu numai fiulă din brațele feciōrei, i-o pusū întrebarea aia necioplită . . .

— Me rogū de ertare, fă bine și nu te amestecă în trebile femeiloră, ce scii tu, mititelule, eu am vorbită cu sânta Feciōră și nu cu sfinția ta. Sē mă ertă dar, unde nu-țj ferbe óla, nu te amestecă, căci sânta Feciōra mi-a implini cererea mea, că noi femeile scimă ale nōstre, dar nu mi-am adusă aminte se superi așa dorința la o biată vēduvă, tu āngerelū mai înaltū decâtă tōte ceriurile și pāmēnturile cu lumile la olaltă

— Dacă nu ț-ai adusă aminte, pocāesce-te și afară din casa mea! Se auđi érāșj o vōce puternică, care făcū, se cađă baba josū de trică. Și cu mare cutremurū eșj sērmana șoptindū pocāesce-te, pocāesce-te. Ajunsă la bordeiu se pusē în patū și se pocāi, neluāndū în gura ei nimicū, până în rugāciune adurmi baba unū somnū dulce, liniscitū — unū somnū ferice și lungū. Éră la trei ȕile, crāsniculă aprindea luminele în sfeșnice, la capulă unui cōsciugū, unde s'a așēdatū spre vecinică odichnă adormita în domnū baba Găină.

Pārintele luā ertāciuni și unū glasū doiosū se auđi din tōte părțile: „Erte-o D-ȕeu și-o odichnēscă.“

I. Rodina.

Literatură poporală.

Baladă din Maramureșu.

Culesă de Dascălul Șie.

Pe cea luncă merge-o pruncă,
Pe colnică merge-ună voinică,
Prunca merge tilincându
Și voiniculă șuierându.

Prunca din gură ținea :

— Vino voinică și mă ia,
Batăru mi-să pruncuță rea,
Dacă-oiu fi a ta drăguță
Face-moiu mai hărnicuță.

— Leliță sufletulă meu,

Pe tine nu te iau eu,

Până tu nu-i otrăvi

Pe frate-teu Vasilie,

Celă cei scrisă în cătăniă,

Că mi mare dușmană mie.

— Hei tu mândruluțu meu,

Poftesci tu ună lucru rău

Pentru tine eu se-lă faci,

Să omorū ună frate dragū.

Când nu știu ce-i otrava,

Nici nu știu a i-o dá, —

— Hei tu mândrulica mea,

Dute'n verde dumbrăviță

La celă cornă de poienită

Este-o rece fântăniță,

Sub ună cornă de tufă albă,

Cercă numai că se află

Mulți lauri

Și bălauri,

Din gură otravă le cură

Și din coș veninū picură.

Sfatulū lui o ascultatū,

Tufă albă-o căutatū,

Mulți bălauri o aflatū,

Veninulū l'o sprijinitū.

Când înapoi o venitū

Cu frate sēu so'nțilnitū —

— Sē trăiescī frătiucu meu,

Sē-te țină Dumneșeu!

De când mama ne-o făcutū

Pe unū scaunū n'amū ședutū,

Dintru-n păharū n'amū beutū.

— Mulțimescū soruca mea,

Mulțimescū că cum aș bé.

— Sē trăescī fratele meu,

Se te țină Dșeu!

Când de beutū o gatatū,

Inima'n elū o crepatū —

— Ce miaz datū tu soră mie,
De-ai făcutū mórtea sē-mī vie?

— Frate nu ț-am datū nimicū,

Ai beutū prea ustenitū,

De aceea te-ai betegitū,

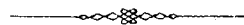
Și-apoi ea așa ținea :

— Haida voinicū și me ia, —

— Eu mândră nu te-oiu lud,

Că tu când te-i mânia

Și cu mine-i face-așa.

Aforisme alese despre femei, amorū și căsătoria.

Estrase din diverse colecțiuni de Jeronimū Baritiū.

Simțulū celū mai desvoltatū la femei e fără in-
doială — încăpăținarea. *F. R.*

*

Femeia pôte ferici numai prin ascultare, o femeia
neascultătore e blăstemulū bărbatului. *Sofocle.*

*

Natura a voitū sē facă pe femei capū de opera
sa. Dar a greșitū lutulū; l'a luatū prea finū. *Lessing.*

*

Femeile au dureri mai mari, decâtū acelea, de
carī se plângū. *I. Paul.*

*

Femeia voiesce tot-déuna sē'i ghicescī favorulū,
ea voiesce sē câștigi în jocū prin pierdere, voiesce
sē'și reserveze dreptulū de acusă. *Tieck.*

*

Unū bărbatū e în stare sē ierte lașitatea unui altū
bărbatū, nu însă o femeia. *Hebbel.*

*

Nimicū nu evită femeile mai multū ca cuvinte-
lulū da; celū puținū ele ilū spunū numai după unū nu.
I. Paul.

*

Femeia află cu multū mai lesne pe bărbatulū
inimei sale, decâtū inima bărbatului ei. *A. T.*

*

Când e a se face unū pasū importantū unū băr-
batū se va întrebă: ce voiū vorbi? — o femeia:
cu ce mă voiū îmbracă? *Mme de Puysieux.*

*

Din aurulū, pe care natura l'a depusū în inima
femeiei, ea face — monetă falsă. ****

Diverse.

Sărbătorea s. Pasci. Christosul a adus în lume învățătura cea adevărată, prin care a împăcat pre omul cu Dumnezeu și l-a făcutu-și părtașu raiului. Prin înviere Christosul a întărit această credință și a reversat în lume lumina, la rațele căreia umbrele întunecului s'au reslățit ca spulberate de vânt. Să facem și noi în sufletele noastre lumină și să nu uităm, că această credință nouă Românilor ne-a adus folose mai mari ca oricui. Învățătura lui Christosul nunumai că ne-a oferit mijlocele pentru dobândirea vieții eterne, ci ea ni-a fost și ună puternică sprijină pentru conservarea noastră națională. Ea ni-a fost și unica mângâiere, unicul scut și unica mântuire. Pentru aceea pentru noi învierea lui Christosul are o însemnatate dublă. Sub această impresiune deși salutăm pe iubiții noștri cetitori, precum și pe totă suflarea românească cu multă însemnătorele cuvinte: Christosul a înviat!

Sciri literare.

Monica este titlul unui opă tradusă din limba franceză de Salba, care are să servescă de îndreptariu oricărui familii în privința educării tinerimei în spiritul religios. Opul se va estinde cam pre 30 côle tipariu și va costă broșurată 1 fl. 60 cr. (3 corone 80 bani); legat simplu 2 fl. (4 cor.); legătură de lux 3 fl. (6 corone). Teologi, studenți și preparanți primesc opul broșurată cu 1 fl.

Pregătire la mörte. Societatea de lectură „Inocențiu M. Clain“ a teologilor din Blășiu pre la finea lui Iuliu n. c. va scöte de sub tipar în traducere rom-nescă opul cu numirea de mai sus de s. Alphonso de Ligouri. Acestă opă e tradusă mai în töte limbile culte europone. Elă proponendă în detaliă adevărata valöre a lucrurilor din lume de sigură va contribui multă la puritatea moravurilor, deprinderea virtuților creștine și la formarea de caractere solide în simlul societății noastre. Se va estinde pre 25—28 côle de tipar 8° mică și se va vinde cu prețul de 80 cr.

Atragemă atențiunea publicului nostru românesc asupra acestor opuri de mare valöre.

Apel. Parochia română gr. cat. Marină, tractulă protopopesc ală Crasnei e lipsită cu desevirșire de edificiu școlar. Fiindcă această parochiă e förte mică, numărându abia 80 fumuri. și hotarul ei unul dintre cele mai sterile de pe teritorul Silvaniei; afară de aceea nepotându-se afilia cu altă parochiă, deörece jură împrejură suntă numai sate unguresci: — așa locitorii ei, cari își căștigă cele trebuincioșe prin lucrulă mânilor prin orașe îndepărtate, din puterile lor proprii nu suntă în stare nici a-și edifica școlă și nici a sustine învățatoru. De aceea senatul școlastic în frunte cu d-lă Laurențiu Sima, preot localu, ca totuși să-și potă rădică o școlă corespondetöre, apelază la marimimia publicului român. Contribuirile suntă a se adresa senatului școl. din Marină (Măron) posta ultimă Kraszna.

Petrecere. Societatea sodalilor români din Brașovă a ținută Lună în 29 (10) Martie n. c. adecă a döua di de Pasci în sala „Hotelului Centralu Nr. 1“ o producțiune declamatorică-corală împreunată cu dansu.

Alegere de vicecomite în Bistriță. În 12 Aprilie n. c. s'a ținută congregațiunea de primăveră a comitatului întrunită Bistriță-Năseudă. Cu asta ocașiune a avută a se completă și postul de vicecomite, devenit vacant prin pensionarea fostului vicecomite. Pentru acestu postu au competat: deputatul Adolf Zay, candidat alu partidului săsesc; contele Stefanu Lăzar, secretar la comitele suprem alu comitatului Clușiu; Dr. Carolu Lang, avocat; Árpád Daday, viceprocuror regesc; G. Storch, protopretor în cerculă Jaadului și N. Gyárfás, protopretore în Téca. Comisiunea candidatöre a candidat 3 insi și anume pe contele Stefanu Lăzar, G. Storch și N. Gyárfás. În decursul votării comitele suprem a enunțiat, că Storch și Gyárfás și-au retras concursul și astfel remänendă numai unu candidat l'a declarat de ales. Într'aceea s'a născut unu tumult în grozitor. Partidul săsesc a protestat, dar nefolosindă nimic, Sașii dimpreună cu Românii prezenți au părăsit ostentativ sala de congregațiune. Iritațiunea a ajunsă la culme.

Hymen. Dna Niculae Hosszu, proprietară în Lemni s'a fidațat cu d-șóra Gizela Hosszu, fca administratorului protopopesc alu tractului Buzei și preotă în Thetă. Felicitările noastre!

Găcitură.

de V. B.

9! = ; 6! 3, 5, : 8, 9, 42.
 2, 5 6! 3, 2. 4, : 65, 42.
 2! 54! 7 : 9; 8, 7, 5 67; 9,
 ?, 3, 4, 15, ?; 0; 9,
 2. 2; ?; 0; 9 , 4, ! 1, 42:
 7; 81. ? 3; 9; 435. 8: 4; , 42;
 2 8: 5. 5; !

Timpu de deslegare până în 1 Maiu n. c. Intre găcitori se va sorți o carte.

Deslegarea șaradei din Nr. 5 ală föiei noastre e **Tunulă, tu, unulă.**

Bine o au deslegat:

Domnișörele: Maria Romanu, Dicsö-San-Martinu; Lucreția și Eugenia Sigartău, Șintereagă; Cornelia Popu, Tobanulu vechiu; Măriöra Barbulă, Niru.

Dömnele: Victoria Dragă n. Târđiu, Faz. Varșandă; Lucreția Sima născ. Cosma, Marină.

Domnii: Victoru Bojoru, Zaharie Zavoianu, Petru Tomorögü, George Căzanu, Ioanu Titieni, Alexandru Pălăgeșu, Victoru Onișoru, Năseudă.

Premiulu l'a dobändit: d-șóra Maria Romanu, Dicsö-San-Martinu.

POSTA REDACȚIUNII.

Bănățanulă. Găcitura trämisă o vom publică. Salutare.
Cizeru. Găcitura e bună. Considerațiune de tactă ne impune să mai amănăm publicarea ei.

Poiană. Aceiași răspuns.

X în B. La întrebarea D'Tale își respundem, că premiulu căștigat pentru deslegarea de găcitură se trämite numai aceluia, care nu e în restanță cu prețul abonamentului. Credem, că așa e și naturalu.

Ce se mai dicu? — Nimicu, căci și atăta ai disu prea mult și prea rău.

D-lui Dim. Avramă în V. În aceste părți nu se capătă. Și aici o aducă de aiurea. Salutare.